

УДК 781.62.087.6:801.73

В. Ю. Кудрявцев, аспірант, ХНУМ імені І. П. Котляревського, м. Харків

ШЛЯХИ ГЕРМЕНЕВТИЧНОЇ РОЗШИФРОВКИ ІНТОНАЦІЙНО-ПОЕТИЧНИХ СИМВОЛІВ «ЖОВТНЕВОЇ ПОЕМИ» Ж. МАССНЕ

Здійснено порівняльний аналіз вокальних циклів «Квітнева поема» і «Жовтнева поема» Ж. Массне, який дозволив дійти висновку про їх можливе потрактування як своєрідного диптиху. Справжній масштаб образів-символів «Жовтневої поеми» стає зрозумілим під час розгляду їх як своєрідної «пари» стосовно попереднього опусу композитора в жанрі вокального циклу. Виявлено зовнішні (загальне жанрове ім'я, співвіднесеність із певною порою року) і внутрішні ознаки спорідненості (наскрізні музично-поетичні образи-смісли) між вокальними циклами композитора. Наявність взаємодіючих зовнішніх і внутрішніх ознак спорідненості дозволяють об'єднати вокальні цикли в цілісність, розвиваючи класичну тему музичного мистецтва — «Пори року».

Ключові слова: *вокальний цикл, поема, елегія, монологічність, одночастинність у циклічності, поема-елегія.*

В. Ю. Кудрявцев, аспирант, ХНУМ имени И. П. Котляревского, г. Харьков

ПУТИ ГЕРМЕНЕВТИЧЕСКОЙ РАСШИФРОВКИ ИНТОНАЦИОННО-ПОЭТИЧЕСКИХ СИМВОЛОВ «ОКТЯБРЬСКОЙ ПОЭМЫ» Ж. МАССНЕ

Осуществлен сравнительный анализ вокальных циклов «Апрельская поэма» и «Октябрьская поэма» Ж. Массне, позволивший сделать вывод об их возможной трактовке как своего рода диптиха. Подлинный масштаб образов-символов «Октябрьской поэмы» проясняется при ее рассмотрении как своеобразной «пары» по отношению к предыдущему опусу композитора в жанре вокального цикла. Выявлены внешние (общее жанровое имя, соотнесенность с определенным временем года) и внутренние признаки родства (сквозные музыкально-поэтические образы-смыслы) между вокальными циклами композитора. Наличие взаимодействующих внешних и внутренних признаков родства позволяет объединить вокальные циклы в целостность, развивающую классическую тему музыкального искусства — «Времена года».

Ключевые слова: *вокальный цикл, поэма, элегия, монологичность, одночастинность в цикличности, поэма-элегия.*

V. Yu. Kudriavtsev, Postgraduate, I. P. Kotliarevsky Kharkiv National University of Arts, Kharkiv

HERMENEUTIC INTERPRETING THE INTONATION AND POETIC SYMBOLS OF J. MASSENET'S «THE OCTOBER POEM»

The author carries out the comparative analysis of the vocal cycle «The April Poem» and «The October Poem» by J. Massenet, that allows to make conclusions about it possible interpreting as a kind of a diptych. The true significance of the images and symbols of «The October Poem» becomes clear when considering it as a kind of

a «pair» for the previous opus of the composer in the genre of a vocal cycle. The paper identifies the external (the same genre name, correlation with the certain season of the year) and internal (permanent musical and poetic images- symbols) features of the similarity between the composer's vocal cycles. The availability of the interacting internal and external features of the similarity makes it possible to unite the vocal cycles developing the classical theme of the music art, namely «The Seasons of the Year».

Keywords: *vocal cycle, poem, elegy, monologicity, one-part structure in cyclicity, poem-elegy.*

Постановка проблеми. Вокальний цикл Ж. Массне «Жовтнева поема» має глибинний символічний зміст. Його розшифровка на основі осягнення тільки внутрішнього потенціалу циклу не дозволяє максимально повно збагнути властиву йому систему символічних змістів. Розкрити символіку досліджуваного циклу уможливить порівняльний аналіз подібних за тематикою, жанровою основою, інтонаційно-поетичною символікою творів композитора. Результативним у досягненні наукової мети розшифровки змісту «Жовтневої поеми» Ж. Массне є її вивчення в контексті творчості композитора, передусім на основі співвіднесення його змісту з попереднім поемно-вокальним опусом — «Квітневою поемою». Загальний тип образно-тематичного змісту дозволяє трактувати два цикли вокальних поем Ж. Массне як своєрідний диптих. Масштаб образів-символів «Жовтневої поеми» стає зрозумілим під час її розгляду як своєрідної «пари» стосовно попереднього опусу композитора в жанрі вокального циклу.

Мета статті — визначити сутність інтонаційно-поетичних символів «Жовтневої поеми» Ж. Массне.

Методи дослідження — герменевтичний підхід, порівняльний аналіз, аналіз інтонаційної драматургії.

Виклад основного матеріалу дослідження. П'ять років розділяють два «поемні» вокальні цикли Ж. Массне, написані на вірші сучасників композитора — весняний «Квітнева поема» (1866, на вірші А. Сильвестра, 1837–1901) та осінній «Жовтнева поема» (1871, на вірші П. Колліна, 1843–1915). Усупереч тимчасовому розриву, як і зверненню до віршів різних поетів, між весняною й осінньою поемами Ж. Массне існують незримі, але міцні зв'язки, про що свідчить немало зовнішніх і внутрішніх ознак. До зовнішніх належать надане композитором вокальним циклам загальне жанрове «ім'я» — поема, означена співвіднесеність із певною порою року — весна в першому випадку й осінь — у другому. Внутрішні ознаки міжциклічної єдності визначають наявність у змістовно-смысловій «площині» творів ознак, що свідчать про приховану спорідненість. Якщо в першому вокальному циклі композитор представляє справжнє царство емоцій, яке перетворюється в результаті усвідомлення ліричним героєм втраченого кохання, то в другому вихідним началом є розум, що воскрешає пам'ять серця про минуле. До внутрішніх ознак єдності належать і ті наскрізні музично-поетичні образи-смысли, що переходять з одного циклу в інший. «Жовтнева поема» постає як спогад лі-

ричного героя циклу про Квітневі муки кохання. Наявність взаємодіючих зовнішніх і внутрішніх ознак спорідненості дозволяють об'єднати вокальні цикли в певну цілісність, яка розвиває класичну тему музичного мистецтва — «Пори року». «Квітнева» й «Жовтнева» поеми утворюють своєрідну образно-змістовну «пару», диптих, предметом опису кожної з частин якого є певна пора року, яку трактують поети й композитор як відображення стану душі ліричного героя вокальних циклів. Об'єднуючий фактор — наявність єдиного ліричного героя, котрий немовби «перейшов» з весни в осінь, з одного життєвого й вокально-поетичного циклу — в інший, зберігши гостроту душевних переживань, надію на відродження світу, відновлення колишнього кохання та гармонії у власній душі.

Авторське жанрове визначення, що об'єднало вокальні цикли, свідчить про спільність поемного типу вокально-інструментального висловлювання, оснований на принципі романтичної монологічності. У вокальних циклах наявні загальні принципи організації: номерна структура взаємодіє з безперервністю наскрізного розвитку почуттів героя, пов'язаних з ними інтонаціями символів, що зумовлює своєрідний спосіб прояву поемної драматургії, яка полягає у взаємодії одночастинності й циклічності. Якщо в симфонічній поемілістівського типу переважає одночастинність, яка містить елементи циклічності [1, с. 8], то у вокальних поемах Ж. Массне домінує циклічність з ознаками монологічності. Необхідно відзначити еволюцію взаємодії циклічності та одночастинності у вокальних поемах Ж. Массне. Якщо в першій вокальній поемі перериви між її складовими мали формо- і смислоутворююче значення, то в другій композитор мінімізує «паузи» між поемними монологіями привнесенням у зону функціонування попереднього номера ключових знаків і тактового розміру наступного номера. Так виникає своєрідний ефект *attacca*, формально непомічений у нотному тексті.

Про монологічність поемних вокальних циклів свідчить інша загальна для них ознака. Відповідно до авторського жанрового визначення, аналізовані твори циклічної форми (вокальні цикли) композитор трактує як поеми єдиної монологічної будови. Подібно до гомерівських зразків жанру, кожна з вокальних поем Ж. Массне складається з номерів поемної структури. Розвиток гомерівської традиції в трактуванні поеми сприяє обґрунтуванню взаємодії циклічності й одночастинності (одночастинності в циклічності) вокально-фортепіанних творів Ж. Массне.

«Квітнева» та «Жовтнева» поеми Ж. Массне мають певні загальні принципи композиторської інтерпретації поетичного тексту попри те, що написані в різні періоди творчості композитора, котрий звернувся до віршів різних поетів. З-поміж загальних принципів композиторської інтерпретації поетичного тексту вокальних поем Ж. Массне — оперування лаконічними словесними образами-сміслами, що набувають інтонаційних аналогів у процесі розгортання музичної драматургії. Змістовно-символічний потенціал, властивий поемним образам-сенсам, які об'єднують поетичний і музичний тексти, розкривається поступово, безперервно збагачуючись і трансформуючись під час просування циклічних концепцій до фінального «акорду».

Розкриттю образів-сміслів вокальних циклів сприяють: метод наскрізної драматургії, що передбачає безперервне становлення й переосмислення вихідних значень; арочна драматургія, за допомогою якої здійснюється зв'язок між різними етапами розвитку циклу; логіка ретроспективного мислення. Просторово-часова дистанція між первинними та фінальним значеннями єдиного способу-сенсу дозволяє в результаті визначення фаз його становлення усвідомити набуту ним під час розвитку багатовимірність. Ретроспективність мислення композитора, що допомагає на основі накреслення уявної арки, «прокресленою» від Постлюдії до Прелюдії, *postfactum* наповнити початкові образи-смісли вокальних циклів різноманітним змістом. У наданні початковим образам-сенсах тієї багатовимірності, яка набута в результаті розвитку музичної драматургії, й водночас збереження фінальному номері вихідних значень, закладено основи виконавської драматургії інтерпретації вокальних циклів Ж. Массне. Приклад становлення змісту одного з образів-сміслів «Жовтневої поеми» від Прелюдії до Фіналу — збагачення композиторського трактування вихідної елегійної інтонами. Наявний у ній стан м'якого солодкого пробудження ліричного героя поступово доповнюється почуттям жалю, викликаного спогляданням минушої краси. У сфері інтонаційної драматургії процес перетворення змісту інтонами пов'язаний з перетворенням октавної елегійної інтонами на речитатію на одному звуці, що супроводжується вигуком «На жаль!».

Вокальні цикли Ж. Массне в жанрі поеми об'єднує система загальних смислообразів: сон і пробудження; жаль з приводу завершення весни й кохання; атмосфера прощання — милування минущою красою; утрачені ілюзії кохання; близька до середньовічної сакральність трактування троянди як символу абсолютної краси; рок, що втручається в утопію почуття кохання, знищуючи його; сумнів, меланхолія, які супроводжують безумство кохання ліричного героя; відображення як спосіб бачення світу. Осінь «Жовтневої поеми» насичена пам'яттю весняних днів «Квітневої поеми» — «ніжної пори року» (середина № 1; перший розділ і фінал № 2), передчуттям прийдешніх морозів (закінчення 1 і початок другого розділів № 2, початкова будова № 3). Очікування зими в «Жовтневій поемі» містить надію на повернення весни; Поема осені поховала в собі «мертві весни», вона — підготовка весни. Весна, яка виникає в холоді осені й очікуванні майбутньої зими, символізує безсмертне Кохання, нетлінний образ Прекрасної Коханої, поетичним символом якої є нев'яуча краса, зосереджена в образі троянди, що віцїліла всупереч холодам.

Зменшення кількості частин у вокальному циклі «Жовтневої поеми» порівняно з «Квітневою» поемою з 8 до 5 частин дозволяє дійти висновку щодо концентрації змісту близького за символікою образного сенсу. Так скорочуються колись пережиті в реальному часі-просторі переживання й пам'ять (спогади) про нього, що наповнюють разом з усвідомленням нових емоцій і подій душу ліричного героя. Скорочення кількості частин циклу вказує на прагнення композитора в другому циклі досягти більшої єдності почуття, порівняно з контрастно організованим першим.

Арочний принцип структури твору дозволяє трактувати фінальний № 5, оснований на музичному матеріалі Прелюдії, як завершальну «Жовтневу поему» Постлюдії. Надання заключному номерові постлюдії функції вможливлене виявити спільність між «Квітневою» і «Жовтневою» поемами Ж. Массне на рівні не тільки образної драматургії, а й процесів формоутворення та драматургічної ролі частин у циклі.

Вокально-інструментальна Прелюдія містить інтонаційно-поетичні символи, значення яких можна визначити в контексті музичної символіки Ж. Массне. Поряд з «Квітневою поемою», розшифрувати зміст світу «Жовтнева поема» допомагає один зі знакових творів композитора. Триразово повторена у фортепіанному розділі Прелюдії початкова інтонація (хід на висхідну октаву «d — d») являє собою переосмислену автоцитату з віолончельної (а потім і вокальної) «Елегії». Виявлення прообразу свідчить про початкову елегійність вокального циклу, яка зумовлює його подальшу музичну драматургію, дозволяє обгрунтувати жанрове визначення Прелюдії, пов'язавши його з елегією. Інтонаційно-жанрова символіка елегії — траурного жанру — надає Прелюдії, як і всій вокальній поемі Ж. Массне, відповідного характеру, з гостротою збереженого ліричним героєм циклу пам'яті про дороге його серцю минуле кохання. Наступні інтонаційні звороти фортепіанної Прелюдії в жанрі елегії (Прелюдії-Елегії) також містять «відсилання» до елегійного «адресата», хоча й виражені в дещо завуальованому вигляді. Інші за октавним злетом секундові зітхання, хоча й не мають в Прелюдії точного зв'язку з оригіналом, сприяють розвиткові того стану жалю, переживання розлуки, що притаманні й віолончельному прообразові. Крім того, як і у віолончельному символі глибинного душевного переживання, у Прелюдії до вокальної Поєми спостерігається тривалий, поступовий низхідний зворот, який зрештою охоплює ундециму (d першої октави — g другої октави).

На основі виявлених інтонаційно-поетичних зв'язків «Жовтневої поєми» з «Елегією» Ж. Массне можна дійти висновку щодо жанрової специфіки вокального циклу: його трактування як єдності поєм слід доповнити їх трактуванням як елегій у загальноциклічній елегійній єдності. Якщо поема являє собою деклароване композитором авторське жанрове «ім'я», то елегія — приховане жанрове, визначити яке можливо в результаті герменевтичного аналізу. Вокальний цикл набуває значення поєми-елегії, структурними одиницями якої є малі поєми-елегії.

Виявлення елегійної складової в жанровій структурі «Жовтневої поєми» дозволяє здійснити уявну екстраполяцію властивого їй типу змісту на попередній вокальний цикл — «Квітневу поему». Зважаючи на властиві циклу загальні смислові й формотворчі ознаки, ізоморфне трактування жанру вокальної поєми, слід гіпотетично припустити: першим з двох «тимчасових» циклів Ж. Массне також характерний прихований елегійний сенс, що дозволяє і «Квітневу поему» трактувати як поему-елегію, яка складається з малих поєм-елегій.

Таким чином, кожна поема-елегія як жанрова складова двох вокальних циклів є своєрідним фрагментом єдиного вокального диптиха. Так, у пізньоромантичних вокальних циклах Ж. Массне втілена така спільна риса романтичного мистецтва, як «відтворення абсолюту через вінок фрагментів, між якими виникають зв'язки позатекстового типу, — у нескінченній мелодії, генезис якої полягає в романтичній мініатюрі, що осмислює фрагмент абсолюту» [4, с. 11]

Проведення елегійної теми в заключному (№ 5) циклі надає йому, як і «Квітневій поемі», ознак обрамлення, «рамкової» (або арочної) конструкції. Це означає, що між двома вокальними циклами в жанрі поеми існують не тільки образно-драматургічні, а й структурні зв'язки. Композитор подає у своєрідній елегійній «рамці» драму почуттів героя, сповнену спогадами про колишнє кохання й надіями на її відродження. Виявлені жанрові елементи елегії дозволяють дійти висновку: «Квітнева» й «Жовтнева» поеми Ж. Массне мають той «величезний емоційний діапазон», який сформував «свого героя — Людину Елегійну, що відкриває глибини своєї душі» [2, с. 6].

Аналогічним до «Квітневої поеми» принципом оформлення авторського задуму «Жовтневої поеми» є надання музичним інтонаціям символічного значення, яке дедалі більше проявляється з розвитком любовної драми. Оскільки музично-поетичні образи-сенси вокальних поем Ж. Массне характеризуються поступовим становленням змісту, їм властиві «просторово-часова координованість», здатність «моделювати не тільки простір і час, але й змістові структури музичного твору, пов'язані зі свідомістю людини» [3, с. 7].

Переломне значення в структурі та змісті циклу належить центральному — № 3. У ньому відбуваються відродження кохання, зустріч з Прекрасною Коханою, краса якої подібна до троянди. У кульмінації циклу найяскравіше проявляється його ключова ідея — відродження минулої весни.

№ 4 — яскрава алюзія до Прелюдії до «Квітневої поеми», що містить весняний пейзаж душі.

№ 5 — болісна втрата весняних ілюзій, подібна до загибелі весняних птахів, які випадково «влетіли» в зиму, смерть бажань, надій героя. Як і у «Квітневій поемі», «Жовтнева поема» має трагічний фінал. Про фінальну функцію № 5 свідчить заключний розділ, що становить підбиття ліричним героєм життєвих підсумків, що охоплюють і мікрокосм «Квітневої поеми». Подібно до того, як ліричний герой «Квітневої поеми», всупереч руйнуванню кохання, залишається вірним йому, так і осінній мандрівник «Жовтневої поеми» вірний своєму коханню.

Слід підкреслити роль теми пам'яті, спогадів, яка спрямовує логіку розвитку вокального циклу «Жовтневої поеми»: пам'ять відсилає героя до спогадів про кохання, пережите та втрачене ним у минулому, у «Квітневій поемі». Пережите на зорі юності стає «джерелом спогадів» для змушеного героя, котрий утратив кохання.

У результаті під час вивчення музично-поетичного тексту «Жовтневої поеми» постійно виникають своєрідні алюзії, «відсилання» до «Квітневої

поєми» за допомогою дії складноорганізованих асоціацій на тему воскресіння «померлих спогадів».

Якщо перший поемний вокальний цикл завершувало відчуття смертного часу, що «наздоганяє» героя, котрий опиняється все-таки не стільки біля фатальної межі, скільки відчуває, крім власної волі, надію на відродження, то другий поемний цикл розпочинає сцена солодкого пробудження думок, розуму — рятівного повернення до життя, зцілення від тривалого забуття воскресінням спогадів минулого. Зважаючи на цей контекст, минуле, яке воскресло, своєрідним *Credo* ліричного героя «Жовтневої поеми» є та «повінь почуттів», яку було пережито в дні минулої весни.

Об'єднують поемні вокальні цикли й деякі ознаки структурної організації. Кожен вокальний цикл як поемну цілісність визначають сольні ліричні висловлювання, супроводжувані спогляданням природи роздумів на теми кохання, прощання та надії на повернення почуття, насиченість наскрізними поетичними смислообразами, лейтмотивами, що зазнають пересемантизації в процесі розвитку.

Глибинні смислові зв'язки між вокальними циклами дозволяють трактувати поеми як своєрідний диптих. «Квітнева» й «Жовтнева» поеми постають як частини диптиха, які взаємодоповнюють одна одну, вокальні цикли розрізняються за багатьма ознаками, зокрема структурно-організаційними.

Привертає увагу й певна структурна спільність циклів. Так, кожен із них розпочинається прелюдією, яка стає джерелом подальшої драми станів, що набуває вираження в інтонаційній драматургії, системі лейтмотивів, які в процесі розвитку пересемантизуються. Наявність наскрізних музичних і поетичних образів зумовлюють поемну єдність циклу.

Водночас, слід указати на деякі відмінності в трактуванні прелюдії в обох циклах. Якщо в першому з них Прелюдія подається під номером 1, то в другому композитор не нумерує. Однак наявність або відсутність нумерації Прелюдії не означає зміну її функції в циклах. І в першому, і в другому разі Прелюдія відіграє роль своєрідного Пролога, у якому сконцентровані ті музично-поетичні ідеї, які в подальшому набудуть становлення й перетворення.

Поряд зі спільністю функцій, властивих Прелюдії як прологу подальшої поемної дії, між ними існують певні відмінності. Це стосується як трактування вокального голосу, так і безпосередньої структури Прелюдій. Якщо в першому випадку композитор використав декламацію, то в другому — нотований речитатив.

Висновки. Визначені ознаки зовнішньої та внутрішньої подібності дозволяють розглядати вокальні поеми «Квітнева» й «Жовтнева» Ж. Массне як метацикл. На основі порівняльного аналізу двох вокальних поем Ж. Массне визначено спільне та відмінне в трактуванні принципів циклічності й одночасності. Глибокі цезури між номерами, актуальні для «Квітневої поеми», у «Жовтневій» долаються за допомогою підготовки наступної частини на основі попередньої (розміщення в її закінченні відповідних ключових знаків). Взаємодія принципів наскрізної драматургії й но-

мерної структури в «Жовтневій поемі» пов'язана з превалюванням ознак одночастинні в циклічності. Вокальний цикл постає як поема наскрізної будови, що відповідає жанровому визначенню вокального циклу, який позицією поемну єдність. Циклічність в одночастинності — жанрова ознака поеми — переосмислена у вокальному циклі Ж. Массне, для якого домінуючою є одночастинність у циклічності.

Список використаних джерел

1. Золотарьова Н. С. Reminiscences Ф. Ліста: теорія жанру : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : спец. 17.00.03 — муз. мистецтво / Н. С. Золотарьова ; Харк. держ. ун-т мистец. ім. І. П. Котляревського. — Харків, 2013. — 17 с.
2. Курчанова О. В. Елегія в музиці: досвід жанрового моделювання (на матеріалі творів російських та українських композиторів XIX–XX ст.) : спец. 17.00.03 — муз. мистецтво / О. В. Курчанова ; Харк. держ. ун-т мистец. ім. І. П. Котляревського. — Харків, 2005. — 17 с.
3. Ніколаєвська Ю. В. Символ дзеркала в музиці: від метафори до метафізики образу : автореф. дис. ... канд. мистецтвознав. : спец. 17.00.03 — муз. мистецтво / Ю. В. Ніколаєвська ; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. — Київ, 2004. — 18 с.
4. Рощенко О. Г. Діалектика міфологеми і нова міфологія музичного романтизму : автореф. дис. ... док. мистецтвознав. : спец. 17.00.03 — муз. мистецтво / О. Г. Рощенко ; Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. — Київ, 2006. — 33 с.

References

1. Zolotarova N. S. Reminiscences F. Listza: teoriia zhanru : avtoref. dys. ... kand. mystetstvoznnav. : spets. 17.00.03 — muz. mystetstvo / N. S. Zolotarova ; Khark. derzh. un-t mystets. im. I. P. Kotliarevskoho. — Kharkiv, 2013. — 17 s.
2. Kurchanova O. V. Elehiia v muzytsi: dosvit zhanrovoho modeliuвання (na materialii tvoriv rosiiskykh ta ukrainskykh kompozytoriv XIX–XX st.) : spets. 17.00.03 — muz. mystetstvo / O. V. Kurchanova ; Khark. derzh. un-t mystets. im. I. P. Kotliarevskoho. — Kharkiv, 2005. — 17 s.
3. Nikolaievska Yu. V. Symvol dzerkala v muzytsi: vid metafory do metafizyky obrazu : avtoref. dys. ... kand. mystetstvoznnav. : spets. 17.00.03 — muz. mystetstvo / Yu. V. Nikolaievska ; Nats. muz. akad. Ukrainy im. P. I. Tchaikovsky. — Kyiv, 2004. — 18 s.
4. Roshchenko O. H. Dialektyka mifolohemy i nova mifolohiia muzychnoho romantyzmu : avtoref. dys. ... dok. mystetstvoznnav. : spets. 17.00.03 — muz. mystetstvo / O. H. Roshchenko ; Nats. muz. akad. Ukrainy im. P. I. Tchaikovsky. — Kyiv, 2006. — 33 s.

UDC 781.62.087.6:801.73

V. Yu. Kudriavtsev, Postgraduate, I. P. Kotliarevsky Kharkiv National University of Arts, Kharkiv

HERMENEUTIC INTERPRETING THE INTONATION AND POETIC SYMBOLS OF J. MASSENET'S «THE OCTOBER POEM»

The aim of this paper is to identify the essence of the intonation and poetic symbols of J. Massenet's «The October Poem».

Research methodology. The author uses the hermeneutic approach, comparative analysis, intonation drama analysis.

Results. The comparative analysis of the vocal cycle «The April Poem» and «The October Poem» by J. Massenet makes it possible to draw a conclusion about their possible interpreting as a kind of a diptych. The true significance of the images and symbols of «The October Poem» becomes clear when considering it as a kind of a «pair» for the previous opus of the composer in the genre of a vocal cycle. The paper identifies the external (the same genre name, correlation with the certain season of the year) and internal (permanent musical and poetic images- symbols) features of the similarity between the composer's vocal cycles. The availability of the interacting internal and external features of the similarity makes it possible to unite the vocal cycles developing the classical theme of the music art, namely «The Seasons of the Year». The features of external and internal similarity that have been shown allow considering J. Massenet's vocal poems «The April Poem» and «The October Poem» as a vocal cycle.

Novelty. The comparative analysis of J. Massenet's vocal poems proves similarity and differences in interpreting the principles of cyclicity and one-part structure. Deep caesuras between the parts of the «The April Poem» are overcome in «The October Poem» by preparing the next part from within the preceding one. The interaction of the principles of pass-through drama and the structure of separate parts in the «October Poem» is associated with the prevalence of features of one-part structure in cyclicity. This vocal cycle has the form of the poem with a pass-through structure, which corresponds to the genre name of the vocal cycle in which the poem unity is presented.

Keywords: *vocal cycle, poem, elegy, monologicity, one-part structure in cyclicity, poem-elegy.*

Надійшла до редколегії 03.04.2017 р.